

WATERVERGUNNING

Z-22-086499/D-24-129795

Hoogheemraadschap van
Delfland

1 Procedure

Datum vergunning: 2 oktober 2024
Datum aanvraag: 12 september 2022
OLO-nummer: 7249707
Procedure: uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 Algemene wet bestuursrecht)
Procedure verlengd: nee
Procedure opgeschort: nee
Aanvrager: Uniper Benelux N.V., Capelseweg 400, 3068AX Rotterdam
Locatie activiteit: De Constant Rebecqueplein 20, 2518 RA 'S-GRAVENHAGE
Aanvraagnaam: EDH Aquathermie project

1.1 Zienswijzen

De ontwerpvergunning heeft vanaf 12 juni 2024 en vanaf 21 augustus 2024 zes weken ter inzage gelegen. Tot de laatst genoemde terinzagelegging werd in overleg met de omgevingsdienst, als coördinerend orgaan, besloten, omdat bij de ter inzagelegging vanaf 12 juni de ontwerpbesluiten van Delfland en van de omgevingsdienst niet tegelijkertijd ter inzage lagen.

Naar aanleiding van de ontwerp-vergunning zijn zienswijzen ingediend door de aanvrager. De zienswijzen zijn beantwoord in een nota van antwoord, deze nota is toegevoegd als bijlage bij deze vergunning. De zienswijzen hebben geleid tot aanpassing van de vergunning.

2 Aanvraag

2.1 Aanleiding, achtergrond en voorgeschiedenis

De aanvrager exploiteert een gasgestookte energiecentrale aan De Constant Rebecqueplein 20 in Den Haag (hierna: de centrale). De centrale levert elektriciteit aan het net en levert warmte aan de stadsverwarming. In het kader van de energietransitie is de aanvrager op zoek naar alternatieve energiebronnen. Eén daarvan is aquathermie, waarbij warmte wordt onttrokken uit oppervlaktewater.

Op deze locatie wordt al sinds decennia elektriciteit geproduceerd, waarbij grachtenwater als koelwater wordt gebruikt. In de jaren vijftig van de vorige eeuw bleek kunstmatige circulatie van het grachtenwater noodzakelijk, om daarmee de centrale van voldoende koelwater te voorzien. Voor dit doel werd een circulatiegemaal gebouwd op de locatie Houtrustweg 43A. Het gemaal circuleert het oppervlaktewater door ongeveer 10 tot 14 km grachtlengte in de binnenstad. Dit gemaal wordt ook wel aangeduid met "het gemaal aan de Beeklaan" en "circulatiegemaal Morsestraat" (hierna wordt gesproken over "het circulatiegemaal").

Het circulatiegemaal is nog steeds in bedrijf en noodzakelijk voor de bedrijfsvoering van de energiecentrale. Vlakbij het circulatiegemaal staat ook een rioolgemaal. Dit rioolgemaal is voor deze vergunning verder niet relevant.

Op 10 april 1952 is aan de gemeente vergunning verleend voor het circulatiegemaal. Deze vergunning is op 6 mei 1953 gewijzigd, waarbij is aangegeven dat de bediening van het circulatiegemaal onder toezicht van Delfland moet plaatsvinden.

Op 31 juli 1990 is door Delfland aan N.V. Electriciteitsbedrijf Zuid-Holland vergunning verleend voor het lozen van koelwater van de inmiddels gesloten vuilverbrandingsinstallatie en van de warmtekrachtcentrale. Op 26 augustus 1996 is dit besluit

ingetrokken en een nieuwe vergunning verleend aan de N.V. Electriciteitsbedrijf Zuid-Holland. Daarbij was sprake van koelwaterlozingen van "eenheid 15" en een uitbreiding met "eenheid 16". De uitbreiding met eenheid 16 werd echter niet gerealiseerd.

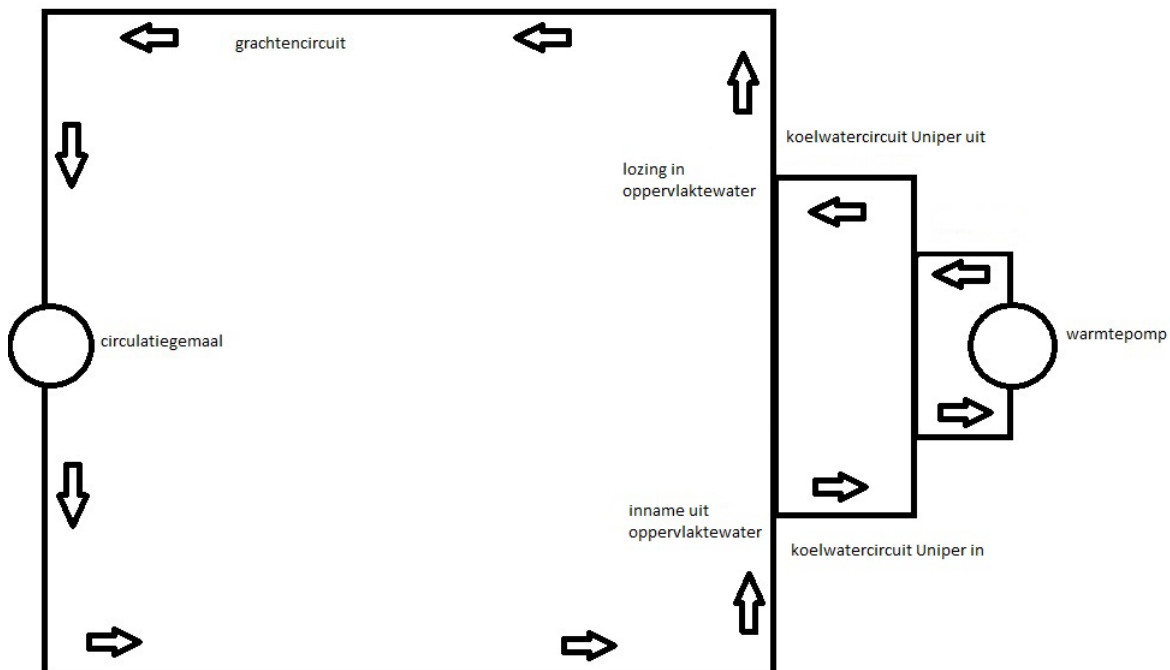
Op 10 september 2007 heeft Delfland de vergunning van 1996 ambtshalve geactualiseerd met een wijzigingsbesluit (nr. 657691/9470164). De in dit wijzigingsbesluit van 2007 gehanteerde debieten zijn voor de onderhavige aanvraag als uitgangspunt gekozen. Dat wil zeggen een maximum doorstroomdebiet van 9.000 m³ per uur (2,5 m³ per seconde) in het koelwatercircuit van Uniper en een circulatiedebiet in het grachtensysteem van 14.400 m³ per uur (4 m³ per seconde).

Uniper Benelux N.V. is door rechtsopvolging vergunninghouder geworden van genoemde vergunningen. Voor de toepassing van aquathermie heeft Uniper de onderhavige aanvraag ingediend. Dit wordt verder toegelicht onder paragraaf 2.2.

2.2 Handelingen waarvoor vergunning wordt aangevraagd

Uniper is voornemens één of twee warmtepompen toe te passen om thermische energie uit oppervlaktewater te winnen en om (extra) restwarmte uit de centrale te benutten. Het gewenste totaalvermogen van de warmtepomp(en) bedraagt 17,5 MWth. Hiervan wordt maximaal 12 MWth onttrokken uit oppervlaktewater.

Voor het winnen van warmte uit oppervlaktewater wordt ingenomen oppervlaktewater rondgepompt door het bestaande interne koelwaterkanaal van de centrale. In dit "koelwatercircuit" onttrekt een warmtepomp warmte uit het oppervlaktewater. Voor het innemen van "warm" oppervlaktewater en naderhand kunnen lozen van het "koude" oppervlaktewater, maakt de centrale gebruik van een bestaand innamepunt en lozingspunt in het Verversingskanaal. Het circulatiegemaal zorgt ervoor dat de centrale van voldoende bruikbaar oppervlaktewater wordt voorzien. Schematisch ziet dat er als volgt uit:

Wanneer de centrale op gas niet in werking is, zal de warmtepomp zorgen dat het ingenomen water uit het Verversingskanaal kouder wordt geloosd dan het ingenomen

water. Dan is dus sprake van een "koude" lozing. Voor deze lozing wordt vergunning aangevraagd. De koude lozing wordt gezien als een thermische verontreiniging en is vergunningplichtig op basis van artikel 6.2, lid 1 van de Waterwet.

3 Overwegingen

Toetsing

Op grond van artikel 6.26, eerste lid, van de Waterwet en artikel 2.14, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, moeten – kort samengevat en voor zover relevant - bij het verlenen van een vergunning de volgende zaken worden betrokken, dan wel in acht worden genomen:

1. De maatregelen die zijn genomen om het ontstaan en verontreiniging van afvalwater te voorkomen of te beperken, de afvalwaterstromen gescheiden te houden en te hergebruiken.
2. De voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken.
3. De bestaande toestand van het oppervlaktewater en de gevolgen van de lozing voor het oppervlaktewater.

Delfland toetst de thermische lozing en is niet verantwoordelijk voor de beschikbaarheid van water van een bepaalde kwaliteit, temperatuur of hoeveelheid.

Om invulling te geven aan het bovenstaande, hanteert Delfland naast het landelijk toetsingskader van Stowa, beschreven in het rapport "Kader voor vergunningverlening koudelozingen 1.0", rapport nr. 30 van 2021 (hierna: landelijk toetskader), een eigen beoordelingsmethode (rapport Beoordelingsmethode thermische lozingen voor energiewinning (TEO)", versie 005, d.d. 18 mei 2020 (hierna: toetskader van Delfland)). Deze beoordelingsmethode houdt in dat Delfland extra eisen stelt ter voorkoming van thermische korstsluiting, waarbij het lozingspunt te dicht bij het inname punt ligt, waardoor cumulatieve afkoeling ontstaat.

Ook voorziet het toetskader van Delfland in minimum temperaturen van het te lozen water om daarmee negatieve effecten op de ecologie te voorkomen. Deze minimum temperaturen verschillen per maand in de periode april t/m oktober. Tevens zijn deze minimum lozingstemperaturen een extra waarborg dat geen cumulatieve effecten optreden door o.m. thermische kortsluiting of invloeden van andere TEO-installaties. Met deze minimum temperaturen is ook geborgd dat voldaan wordt aan het principe "geen achteruitgang" van de Europese Kaderrichtlijn Water.

Het grachtencircuit bestaat uit oppervlaktewater van ongeveer 10-14 kilometer lang. De in- en uitlaat van het koelwatercircuit liggen ongeveer 200 meter uit elkaar. Het oppervlak van het grachtencircuit is in de aanvraag conservatief geschat op 23 hectare.

Op het moment van de vergunningverlening is nog niet bekend wat het debiet over de warmtepomp precies zal worden, omdat nog van verschillende mogelijke leveranciers wordt uitgegaan. Het debiet over het bestaande koelwatercircuit is wel bekend, omdat dit onderdeel is van de bestaande installatie. Uitgaande van een maximumdebiet in het koelwatercircuit van 2,5 m³ per seconde betekent een warmteonttrekking van 12 MWth een temperatuurverschil van 1,1 graden tussen het uit het Verversingskanaal ingenomen en vervolgens weer geloosde water. Na volledige menging in het grachtencircuit met een doorstroomdebiet van 4 m³ per seconde is dit temperatuurverschil afgenomen tot 0,7 graden. Uitgaande van een maximum temperatuurverschil van 5 graden mag het debiet met dat verschil in het TEO-circuit theoretisch maximaal 0,573 m³ per seconde bedragen. Wat debiet en temperatuurverschil in het TEO-circuit zal zijn hangt af van de nog aan te schaffen warmtepomp(en). De precieze debieten in het TEO-circuit en het koelwatercircuit staan niet vast met het afgeven van deze vergunning, wel het maximum in het koelwatercircuit van 9.000 m³ per uur (2,5 m³ per seconde). Het maximale verschil tussen de temperatuur van het ingenomen oppervlaktewater en de temperatuur van het geloosde water ligt ook vast met deze vergunning, namelijk maximaal 5 °C, alsook de

maximaal geloosde koudevracht van 12 MWth (P). Uitgaande van de maximale koudevracht kan het maximale verschil tussen de temperatuur van het ingenomen oppervlaktewater en de temperatuur van het geloosde water (ΔT) worden berekend met het feitelijke debiet (Q):

$$\Delta T (^{\circ}\text{C}) = P \text{ (kJ/s)} / (Q \text{ (m}^3\text{/s)} * C_p \text{ (kJ/m}^3\text{.}^{\circ}\text{C)})$$

In het geval het doorstroomdebiet in het koelwatercircuit 2,5 m³/s bedraagt is dan het maximale temperatuurverschil: 12000 kJ/s / (2,5 m³/s * 4190 kJ/m³.^oC) = 1,1 ^oC.

Uitgaande van de warmteonttrekking van maximaal 12 MWth en een doorstroomdebiet van 4 m³ per seconde in het grachtencircuit zal geen sprake zijn van een mengzone met een afkoeling groter dan 4 graden. Voor wat betreft de mengzone voldoet de lozing dan aan de beoordelingsmethode van Delfland en aan het landelijk toetskader (Stowa).

Ten aanzien van het risico op thermische kortsluiting, waardoor cumulatieve afkoeling optreedt, is het volgende overwogen. Uitgaande van volledige menging bij het lozingspunt zou de onttrekking een temperatuurdaling veroorzaken van 0,7 graden, welke na het 10 km grachtencircuit weer opgewarmd is tot 0,4 graden temperatuurverschil. Dit zou kunnen betekenen dat er een risico is op cumulatieve afkoeling. Dit risico zou (theoretisch) verkleind kunnen worden door het debiet van het circulatiegemaal in het grachtencircuit te verlagen, hetgeen echter weer het risico verhoogt op directe hydraulische -en daarmee ook thermische- kortsluiting tussen lozingspunt en innamepunt (200 m) in het Verversingskanaal. Het beter in beeld brengen van de risico's vergt nadere gedetailleerder (3D pluim-) modelberekening.

Voor deze vergunning is overwogen dat de in de vergunning vastgelegde minimumtemperaturen van het oppervlaktewater het risico op cumulatieve afkoeling afdoende afdekt, maar dat voor zowel bedrijfsvoering als voor de handhaving van de vergunning het van belang is de risico's beter in beeld te krijgen om er vervolgens mee rekening te kunnen houden bij de bedrijfsvoering. Daarom is in deze vergunning voorgeschreven dat de vergunninghouder daartoe nadere berekeningen uitvoert en overlegt aan Delfland (voorschrift 4.2.5).

Nadere toetsing aan het landelijk toetskader (de Stowa methodiek):

Uitgaande van het toetskader voor dit type water (KRW type M3) is uitgegaan van het Stowa toetskader voor vaarten met stroming. Aangezien het lozingsdebiet groter is dan 5% van het circulatiedebiet in het grachtensysteem, is de maatwerk beoordeling van toepassing.

In de maatwerkbeoordeling is geconcludeerd dat geen nadere beoordeling van de genoemde mengzone nodig is, omdat geen sprake is van een mengzone waarin de temperatuur meer dan 4 graden is afgekoeld ten opzichte van de achtergrondtemperatuur. Verder hanteert Delfland in de maanden april t/m oktober minimumtemperaturen waaraan het te lozen water moet voldoen. Zoals eerder aangegeven wordt daarmee al voorkomen dat negatieve effecten voor de ecologie optreden.

Geldigheidsduur van de vergunning

Vergunningen voor het onttrekken van warmte uit oppervlaktewater kunnen beschouwd worden als "schaarse" vergunningen, omdat niet onbeperkt warmte uit oppervlaktewater kan worden gewonnen en gelet op de energietransitie andere bronnen dan fossiele brandstoffen, zoals aquathermie, zeer aantrekkelijk zijn geworden. Gelet op het Didam-arrest van de Hoge Raad van 26 november 2021, ECLI:NL:2021:1778 en de opvatting van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over schaarse publieke vergunningen (uitspraak van 2 november 2016, ECLI:NL:RVS:2016:2927) zou bij uitgifte van vergunningen voor aquathermie een zekere mate van mededinging moeten worden toegepast. Delfland heeft hiervoor nog geen beleid gemaakt. De ontwerp-vergunning wordt wel ter inzage gelegd en gepubliceerd op de website van Delfland.

Delfland gaat ervan uit dat schaarse vergunningen niet voor onbepaalde tijd mogen worden verleend (bron: "Juridisch kader aquathermie 2019; speelruimte voor de praktijk", rapport 28, 2019).

De aanvrager heeft aangegeven dat de vergunning wordt aangevraagd voor onbepaalde tijd. Op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht artikel 2.23, lid 1, mag echter voor een voortdurende activiteit een tijdelijke vergunning worden verleend.

Uit jurisprudentie blijkt dat de terugverdientijd moet worden meegewogen bij het vaststellen van de geldigheidsduur van "schaarse" vergunningen. Kijkend naar andere TEO projecten mag een terugverdientijd van maximaal 15-20 jaar verondersteld worden. Daarnaast speelt een rol dat Uniper over een vergunning moet beschikken voor het aanvragen van SDE++ subsidie. Vervolgens moet ook worden meegewogen dat de installatie gerealiseerd moet worden voordat deze in werking is. Op basis hiervan is een geleedigheidsduur van de vergunning vastgesteld op 23 jaar.

De geldigheidsduur van de vergunning is vastgelegd onder hoofdstuk 5: "Besluit".

Maatschappelijke functievervulling door watersystemen

De aangevraagde werkzaamheden hebben geen gevolgen voor de maatschappelijke functievervulling door watersystemen zoals bedoeld in artikel 2.1 van de Waterwet.

Andere belangen

Bij Delfland zijn geen andere belangen bekend die moeten worden meegewogen in deze procedure.

Procedure

Op het moment dat de vergunning is aangevraagd was de Waterwet nog van kracht. De aanvraag betreft een IPPC-installatie waarop artikel 6.27 van de Waterwet van toepassing is en waarvoor de uniforme openbare voorbereidingsprocedure wordt gevolgd. De beslissingen op de aanvragen voor de watervergunning en de Wabo vergunning zijn gecoördineerd voorbereid door Delfland en de Omgevingsdienst. Voor de aanvragen is uniforme openbare voorbereidingsprocedure gevolgd van afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Conclusie

Gelet op de overwegingen en met het opnemen van voorschriften kan de gevraagde vergunning worden verleend.

4 Voorschriften

4.1 Algemene voorschriften

4.1.1 Algemeen

1. Voordat daadwerkelijk wordt begonnen met de werkzaamheden, moet u hiervoor een startmelding aan ons doen. Deze melding moet minimaal een week voor aanvang bij ons worden gedaan. Vermeld in de melding minimaal de volgende gegevens:
 - Naam/bedrijfsnaam;
 - Contactgegevens (e-mail en/of telefoonnummer);
 - Kenmerk van de vergunning;
 - Startdatum werkzaamheden.U kunt hiervoor ook gebruik maken van ons start-stop meldingsformulier op onze website, deze vindt u hier: <https://www.hhdelfland.nl/regelen/activiteit-melden/start-stop-melding/>. Ook de datum van de beëindiging van de werkzaamheden moet worden gemeld.
2. Tijdens de werkzaamheden moet ter plaatse een (kopie) exemplaar van deze vergunning en eventuele monitoringsplannen aanwezig zijn.

3. Er moet minimaal één persoon worden aangewezen die in het bijzonder belast is met het toezien op de naleving van deze vergunning, waarmee door of namens Delfland in spoedgevallen overlegd kan worden.
4. Alle krachtens deze vergunning te verrichten werkzaamheden worden, indien eenmaal aangevangen en zover redelijkerwijs mogelijk, onafgebroken en met spoed voortgezet.
5. Direct nadat de werken voltooid zijn, moeten alle daarbij gebruikte werktuigen, materialen en (hulp)werken, en ook de resterende (niet-gebruikte) materialen en het afval worden opgeruimd en afgevoerd.
6. Calamiteiten, schade aan waterstaatkundige voorzieningen, verstoring van de waterhuishouding of andere bijzondere omstandigheden waardoor niet aan de vergunning kan worden voldaan, moeten direct worden gemeld en schriftelijk bevestigd aan Delfland. Aanwijzingen van Delfland moeten direct worden opgevolgd.
7. Alle redelijkerwijs mogelijke maatregelen moeten worden getroffen, om te voorkomen dat het watersysteem schade lijdt ten gevolge van het gebruik van de vergunning en bij onvoorziene voorvallen.
8. Een adreswijziging van de vergunninghouder moet binnen twaalf weken worden gemeld aan Delfland.
9. Delfland kan de vergunninghouder verplichten de werken waarvoor vergunning is verleend, te wijzigen of te verwijderen of verplaatsen, indien dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van beheers- of onderhoudshandelingen door of namens Delfland of anderszins in het belang van de waterstaat.

4.2 Voorwaarden aan de TEO-installatie en bijbehorende werken

4.2.1 Locatie en uitvoering

1. De warmtewinning vindt plaats met een doorstroomsysteem, waarbij in genomen oppervlaktewater uitsluitend wordt afgekoeld en weer wordt geloosd in het Verversingskanaal, zonder dat stoffen aan het water worden toegevoegd.
2. Het debiet van het doorstroomsysteem, het koelwatercircuit van Uniper, bedraagt maximaal 9000 m³ per uur.
3. De inname en het retour lozen van water vindt uitsluitend plaats met de bestaande installatie voor inname en retourlozing van koelwater van "eenheid 15", vergund met vergunningnummer 94.70164 d.d. 26 augustus 1996.

4.2.2 Koudelozing

1. De warmtewinning uit oppervlaktewater bedraagt maximaal 12 MW (thermisch).
2. Er mogen geen stoffen aan het te lozen water worden toegevoegd.
3. Het maximale verschil tussen de temperatuur van het ingenomen oppervlaktewater en de temperatuur van het geloosde water (ΔT) wordt berekend op basis van de maximale koudevracht van 12000 kW (P) en het doorstroomdebiet in het koelwatercircuit (Q):
$$\Delta T (\text{°C}) = 12000 \text{ (kJ/s)} / (Q \text{ (m}^3\text{/s)} * 4190 \text{ (kJ/m}^3\text{.°C)}).$$
Het maximale verschil tussen de temperatuur van het ingenomen oppervlaktewater en de temperatuur van het geloosde water mag niet meer bedragen dan 5 °C.
4. De temperatuur van het te lozen water, mag niet lager zijn dan de temperatuur zoals weergegeven in de navolgende tabel bij de betreffende maand:

Maand *	minimum temperatuur (°C)**
april	6
mei	12
juni	15
juli	18
augustus	18
september	14
oktober	10

*) Voor de maanden die niet in de tabel zijn opgenomen geldt géén minimale temperatuur.

**) Tussen twee maanden geldt een overgangperiode van 24 uur vanaf het moment dat de nieuwe maand ingaat, waarin nog de minimumtemperatuur van de voorgaande maand geldt. De minimum temperaturen gelden dus met inbegrip van deze overgangperiode van 24 uur, van elke tweede van de maand tot en met de eerste van de volgende maand.

- Residu van filters mag niet in het oppervlaktewater worden geloosd.
- De vergunninghouder moet zorgen dat het innamepunt vrij blijft van (drijf)vuil en sediment.
- De stroomsnelheid van het ingenomen oppervlaktewater en het geloosde water mag niet meer bedragen dan 30 cm per seconde.

4.2.3 Meten, bemonsteren, analyseren en rapportage

- De vergunninghouder moet op een doelmatige wijze de temperatuur, de stroomsnelheid en het debiet meten en registreren van het ingenomen en het retour geloosde water. De metingen moeten plaatsvinden zoals aangegeven in de navolgende tabel:

locatie	meting	meetfrequentie
in het koelwaterkanaal bij inname van water (koelwatercircuit)	temperatuur, debiet en stroomsnelheid	per uur
in het koelwaterkanaal bij lozing van water (koelwatercircuit)	temperatuur, debiet en stroomsnelheid	per uur
in de waterstroom (TEO-circuit) naar de warmtepomp bij inname uit het koelwatercircuit	temperatuur en debiet	per uur
in de uitgaande waterstroom (TEO-circuit) uit de warmtepomp voor lozing in het koelwatercircuit	temperatuur en debiet	per uur
referentiepunt*	temperatuur	per uur

*) Locatie buiten invloedsgebied van de lozing, in overleg met Delfland.

- De vergunninghouder moet zorgdragen voor de goede werking van de meetinstrumenten.
- Op eerste aanzegging van Delfland moet de vergunninghouder inzage geven en overzicht verstrekken van de gemeten en geregistreeerde meetwaarden en toegang verlenen tot de meetinstrumenten.
- De meetinstrumenten moeten zijn geïnstalleerd op een goed en veilig toegankelijke plaats, zodat de instrumenten goed zijn af te lezen.

4.2.4 Gebruik van oppervlaktewater en het circulatiegemaal

1. De bediening van het circulatiegemaal op de locatie Houtrustweg 43A Den Haag moet op eerste aanzegging van Delfland worden aangepast of gestaakt op kosten van de vergunninghouder, indien dit noodzakelijk is voor het waterbeheer van Delfland.
2. Het gebruik van deze vergunning met bijbehorende inname en lozing van water, moet op eerste aanzegging van Delfland worden aangepast of gestaakt op kosten van de vergunninghouder, indien dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van beheer of onderhoud door of namens Delfland, of anderszins in het belang van de waterstaat.
3. In geval warmtewinning plaatsvindt zonder gebruik van het circulatiegemaal, treft de vergunninghouder bij een dreigende cumulatieve afkoeling in het oppervlaktewater ten gevolge van de warmtewinning, maatregelen om cumulatieve afkoeling in het oppervlaktewater te voorkomen.

4.2.5 Modelberekening

In geval in de praktijk blijkt dat herhaaldelijk niet aan de randvoorwaarden van de vergunning wordt voldaan voor wat betreft de minimumtemperaturen, moet de vergunninghouder op eerste aanzegging van Delfland driedimensionale modelberekeningen (laten) uitvoeren. Hiermee dient de menging van de thermische pluim bij het lozingspunt en vervolgens de verspreiding op grotere afstand in beeld te worden gebracht. In het bijzonder dient met de modelberekening het risico op hydraulische en thermische kortsluiting tussen lozingspunt en inlaat in beeld te worden gebracht en de relatie van dit risico met de werking (het debiet) van het circulatiegemaal op de locatie Houtrustweg 43A. De berekeningsresultaten worden met Delfland gedeeld binnen zes maanden na de aanzegging, in de vorm van een rapportage met toelichting van rekenmethodiek, de invoergegevens en de conclusies.

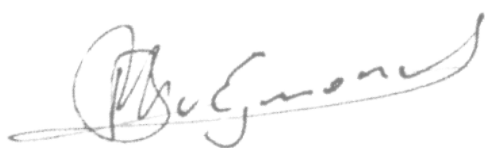
5 Besluit

Dijkgraaf en hoogheemraden besluiten:

- a. onder verbinding van de voorschriften, op de locatie zoals vermeld in hoofdstuk 1 Procedure, een watervergunning te verlenen aan Uniper Benelux N.V. Postbus 8642, 3009AP Rotterdam, voor het onttrekken van oppervlaktewater en vervolgens weer terugbrengen van dit water in het oppervlaktewater van het Verversingskanaal in Den Haag, waarbij het teruggebrachte water een lagere temperatuur heeft dan het onttrokken water;
- b. de aangevraagde vergunning te verlenen voor een periode van 23 jaar, gerekend vanaf het moment dat de vergunning in werking treedt, met inachtneming van de overwegingen onder hoofdstuk 3 en de voorschriften onder hoofdstuk 4.

6 Ondertekening

namens Dijkgraaf en Hoogheemraden van Delfland,
de Afdelingsmanager Regulering en Planadvisering,

B.M. van Egmond

**NOTA VAN ANTWOORD ZIENSWIJZE ONTWERP-VERGUNNING
Z-22-86499****Zienswijze algemeen: geldigheidsduur watervergunning.**

De indiener neemt - kort samengevat - het algemene principiële standpunt in dat geen sprake is van een schaarse vergunning. De geldigheidsduur van de watervergunning is daarom onterecht beperkt tot 23 jaar.

Reactie Delfland:

Dijkgraaf en Hoogheemraden (verder: het college) kunnen, gezien de feiten en omstandigheden, in alle redelijkheid besluiten tot afgifte van een watervergunning met een geldigheidsduur van 23 jaar, om de hiernavolgende redenen.

1.

Warmte uit water kan een belangrijke rol spelen in de energietransitie. Daarom heeft de Universiteit van Utrecht in 2023 in opdracht van Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer (verder: STOWA), de provincie Utrecht en Rijkswaterstaat onderzoek uitgevoerd naar het (juridisch) instrumentarium voor aquathermie (*‘Instrumentarium schaarse warmte uit water’*; verder: STOWA-onderzoek).

In het STOWA-onderzoek is onderkend dat de potentie van aquathermie groot is, maar niet oneindig. Zeker in stedelijk gebied kan de warmtevraag groter blijken dan het aanbod uit oppervlaktewater (thermische energie uit oppervlaktewater is afgekort TEO). Omdat de warmte niet onbeperkt aan oppervlaktewater onttrokken kan worden, is deze warmte schaars. Dat de te onttrekken warmte schaars is, betekent echter niet automatisch dat ook het recht de warmte te onttrekken – of de resulterende koude te lozen – schaars is. Daarvoor is vereist dat een plafond is vastgesteld (zie ABRvS 25 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1421, onder 2.5). Dat zou kunnen door een maximaal te onttrekken hoeveelheid warmte vast te stellen, of door het aantal te verlenen vergunningen te maximeren.

Het vereiste van een plafond ligt genuanceerder in de situatie dat wel warmte kan worden onttrokken, maar onvoldoende warmte beschikbaar is om aan alle vraag te kunnen voldoen. Niet alleen is relevant de totale hoeveelheid warmte die, met inbegrip van de temperatuurdaling van het water als gevolg van de bijbehorende lozingen aan een oppervlaktewater wordt onttrokken, maar ook de locatie waar dit gebeurt.

In navolging van het STOWA-onderzoek valt te concluderen dat de vergunning van indiener een schaarse vergunning betreft. Er is immers sprake van een situatie waarin wel warmte kan worden onttrokken, maar binnen de randvoorwaarden van Delfland slechts beperkt warmte beschikbaar is om te onttrekken. In de vergunning zijn diverse voorschriften opgenomen, zoals debieten, maximaal toegestane temperatuurverschillen tussen het ingenomen oppervlaktewater en het geloosde water en minimale temperaturen van het te lozen water. Metingen en monitoring zijn daarbij van groot belang. Hiermee is materieel gezien een maximum gesteld aan de warmteonttrekking. Indien het oppervlaktewater binnen de randvoorwaarden van de vergunning zou worden afgekoeld tot de minimumtemperatuur in de vergunning en dus geen verdere warmteonttrekking meer mag plaatsvinden, betekent dit dat ook andere potentiële gebruikers op deze locatie geen warmte meer kunnen onttrekken. Aan het vereiste plafond om van een schaarse vergunning te kunnen spreken is in die zin dan ook voldaan. Hieruit volgt dat het college terecht heeft gekozen voor een tijdelijke vergunning.

2.

A-G Widdershoven heeft in zijn conclusie van 6 juni 2018 (ECLI:NL:RVS:2018:1847) aandacht geschonken aan schaarse publieke rechten. In 3.12 gaat hij in op het onderscheid tussen schaarse vergunningen om dwingende redenen van algemeen belang, oftewel de beleidsmatig schaarse vergunningen, en de natuurlijke schaarse vergunningen. De schaarste heeft op zich alles te maken met de beperkte ruimte (een natuurlijke hulpbron), maar zal zelden noodzakelijkerwijs uit de schaarste van die hulpbron voortvloeien. Binnen die ruimte worden immers beleidsmatige keuzes gemaakt, waarbij de ruimte voor bepaalde functies nader wordt ingeperkt. Voor zover die keuze tot gevolg heeft dat besluiten ter effectuering van die keuze een schaars recht toedelen, betreffen ze volgens Widdershoven beleidsmatige schaarse besluiten. Overigens doet voor de beantwoording van de vraag of sprake is van schaarste feitelijk niet ter zake of die schaarste voortvloeit uit natuurlijke hulpbronnen of uit beleidsmatige keuzes. Het is enkel een middel om vast te stellen of van schaarste sprake is.

Verder heeft Widdershoven omgevingsvergunningen verkend die als besluit een schaars recht toedelen. Hij geeft daarbij aan dat, hoewel een omgevingsvergunning in het algemeen geen schaars recht toekent, in bijzondere omstandigheden wél sprake kan zijn van een schaarse vergunning. Die situaties, waarin mogelijk sprake zou kunnen zijn van dergelijke bijzondere omstandigheden, zijn ontleend aan de rechtspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (verder: Afdeling). Zo wordt bijvoorbeeld de zaak Havenbedrijf (ABRvS 30 augustus 2017, ECLI:NL:RVS:2017:2332) aangehaald. In die zaak is sprake van een situatie dat er voor de te bouwen windturbines meer gegadigden dan beschikbare omgevingsvergunningen (kunnen) zijn. Daarom zijn die vergunningen besluiten waarbij schaarse rechten worden toebedeeld en geldt in beginsel dat deze tijdelijk moeten worden verleend (anders is toetreding dan wel mededinging door nieuwkomers niet mogelijk).

Widdershoven stelt ten aanzien van de verkende situaties expliciet dat het niet is uitgesloten dat er nog andere situaties zijn, waarin een omgevingsvergunning schaarse rechten toebedeelt. Gesteld kan worden dat in voorliggend geval, met inachtneming van de in deze nota van antwoord onder 1 t/m 6 beschreven feiten en omstandigheden, sprake is van zo'n andere (nieuwe) situatie waar de Afdeling zich nog niet eerder specifiek over heeft uitgesproken. Kortom, het leerstuk van de schaarse vergunningen is complex. De precieze reikwijdte ervan is nu nog niet duidelijk en zal zich verder uitkristalliseren in de jurisprudentie. Er is op dit moment in ieder geval geen jurisprudentie beschikbaar waarbij sprake is van een volledig vergelijkbare situatie. Het verlenen van een tijdelijke vergunning sluit hierbij goed aan.

3.

In 2021 heeft de Hoge Raad het Didam I--arrest gewezen dat ziet op het handelen van de overheid bij het aangaan en uitvoeren van (schaarse) privaatrechtelijke overeenkomsten (HR 26 november 2021, ECLI:NL:HR: 2021:1778). Hierbij geldt een soortgelijke rechtsnorm als bij de verdeling van publiekrechtelijke vergunningen (ABRvS 2 november 2016, ECLI:NL:RVS: 2016:2927 en ABRvS 18 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:86). De rechtsnorm houdt in dat de overheid bij de verdeling van schaarse vergunningen de ruimte moet bieden aan (potentiële) gegadigden om naar de beschikbare vergunning(en) mee te dingen. Deze rechtsnorm is gebaseerd op het gelijkheidsbeginsel dat ziet op het bieden van gelijke kansen. Overigens wordt eind oktober 2024 het Didam II--arrest verwacht. Hierin zal verder worden gespecificeerd hoe overheden privaatrechtelijke overeenkomsten behoren aan te gaan en uit te voeren. De verwachting is echter dat de inhoud daarvan (grotendeels) zal overeenkomen met het Didam I arrest (zie de conclusie van A-G Snijders, ECLI:NL:PHR:2024:567).

Gelet op het Didam I-arrest van de Hoge Raad van 26 november 2021, ECLI:NL:2021:1778 en de opvatting van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State over schaarse publieke vergunningen (Vlaardingen-uitspraak van 2 november

2016, ECLI:NL:RVS:2016:2927) zou daarom bij de uitgifte van TEO-vergunningen een zekere mate van mededinging moeten worden toegepast. Hoewel de precieze reikwijdte van het arrest en het leerstuk van de schaarse vergunningen nu nog niet duidelijk zijn, valt wel te concluderen dat een watervergunning voor onbepaalde tijd en het vereiste van mededinging op grond van het Didam-arrest elkaar bijten. Daarom heeft het college ervoor gekozen de vergunning voor een bepaalde tijd te verlenen.

4.

In het verlengde van het voorgaande moet ook de nodige aandacht aan de Kaderrichtlijn Water (verder: KRW) worden geschonken. De KRW is een Europese richtlijn uit 2000, waarbij kaders zijn gesteld waaraan (onder andere) het oppervlaktewater in Europa in 2027 moet voldoen. Lidstaten zijn verplicht om de kwaliteit van hun waterlichamen te waarborgen. De KRW is vertaald naar nationale wet- en regelgeving.

Inmiddels is de Europese Commissie een inbreukprocedure (op 25 juli 2024) gestart omdat Nederland de KRW niet naleeft. De inbreukprocedure betreft een essentieel instrument om ervoor te zorgen dat Europese wet- en regelgeving wordt gerespecteerd en effectief wordt geïmplementeerd. De kritiek van de Europese Commissie ziet met name op het Nederlandse vergunningenbeleid, waarbij vergunningen voor onbepaalde tijd worden verleend zonder periodieke toetsing en herziening. Watervergunningen moeten volgens de KRW juist regelmatig worden geëvalueerd en geüpdatet. De Nederlandse wet- en regelgeving verzet zich niet tegen het verlenen van een tijdelijke vergunning, mits daar volgens de jurisprudentie argumenten voor zijn. Gelet op het bovenstaande onder de punten 1 t/m 3 en met de doelen van de KRW in het achterhoofd heeft het college een tijdelijke vergunning voor dit aquathermie-project kunnen afgeven.

5.

In het STOWA-onderzoek valt op p. 11/12 te lezen:

'Waterschappen en drinkwaterbedrijven hebben het beste inzicht in de beschikbaarheid van warmte uit TEO, TEA en TED, terwijl gemeenten zicht hebben op de plekken waar die bronnen ingezet zouden kunnen worden. Voor een goede verdeling van warmte uit water is samenwerking tussen deze partijen dus noodzakelijk. Deze samenwerking kan zijn uitwerking vinden in een waterenergieplan (hierna 'w-ep'). Een w-ep is een ruimtelijk (beleids-)plan waarin de locaties en omvang van de warmtewinningen (koudelozingen) in een gebied van tevoren bepaald worden. De bedoeling is dat hierin een balans gevonden wordt tussen het energietransitiedoel en het natuur- en waterkwaliteitsdoel.'

In een w-ep wordt aangegeven op welke locaties warmte kan worden onttrokken en waar koude kan worden geloosd, en ten behoeve van welke kavels. Op basis van een dergelijk plan kan de warmte zo worden verdeeld dat zo veel mogelijk warmte kan worden onttrokken zonder dat interferentie optreedt en zonder dat de ecologische kwaliteit van het water in het geding komt. Verder wordt de samenwerking rondom de verdeling van warmte uit water uitgewerkt. Decentrale overheden, waaronder het waterschap, doen er goed aan een w-ep op te stellen en dit in hun beleid te verankeren. Na het beleidsmatig verankeren van de beschikbare TEO-bronnen, kan de visie in het vergunningenkader worden geïntegreerd. Op deze wijze kan op de gewenste verdeling van de warmte worden gestuurd en een vergunning geweigerd wanneer die niet past in de ontwikkelde visie op de inzet van aquathermie in de regio.

Op dit moment is, afgezien van hetgeen in de watervergunning is bepaald, geen sprake van een w-ep of beleid anderszins bij de uitgifte van vergunningen voor aquathermie en zijn de beoordelingsregels van Delfland niet toegespitst op een systeem van verdeling van schaarse warmte uit oppervlaktewater en de (koude)lozingen die daaruit voortvloeien. Het betekent echter niet dat indiener hetgeen hij heeft aangevraagd dan

ook moet krijgen. Het college wijst hierbij op de uitspraak van de Afdeling van 11 september 2024 (ECLI:NL:RVS:2024:3668) waar de Afdeling heeft overwogen dat de aanvraag van de indiener in aanloop naar het formuleren van nieuw beleid terecht is afgewezen.

6.

Hoe lang een 'schaars' recht kan worden uitgegeven is afhankelijk van factoren die per situatie verschillen. In dit geval is de geldigheidsduur van de vergunning bepaald op 23 jaar. Uitgaande van een schaarse vergunning en rekening houdend met artikel 2.23, lid 1, van de Wabo dat voor een voortdurende activiteit een tijdelijke vergunning verleend mag worden, is de geldigheidsduur gebaseerd op de realisatietijd, de terugverdiensduur en de voorwaarden die gelden bij het aanvragen van een SDE++ subsidie, inclusief een onzekerheidsmarge op verzoek van de indiener. De zienswijze van indiener geeft verder geen argumenten voor de stelling dat een looptijd van 23 jaar voor de vergunning onredelijk kort is.

Algehele conclusie zienswijze looptijd vergunning

Het evenredigheidsbeginsel, zoals dat onder meer in artikel 3:4, lid 2, van de Algemene wet bestuursrecht (verder: Awb) is bepaald, schrijft voor dat een besluit voor een belanghebbende (in dit geval de vergunninghouder) niet onevenredig mag uitpakken in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen. Op 26 maart 2024 heeft de grote kamer van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (verder: CBb) hierover een belangrijke uitspraak (ECLI:NL:RVS:2024:190) gewezen. De grote kamer gaat daarbij ook in op de toetsing van het evenredigheidsbeginsel bij gebonden beschikkingen, waar weinig tot geen beleidsruimte bestaat om te bepalen of wel of niet aan de toepassingsvoorwaarden wordt voldaan. Het college concludeert dat, gelet op de onder 1 t/m 6 uiteengezette feiten en omstandigheden, de afgegeven watervergunning met de daarbij aangehouden geldigheidsduur meer dan redelijk is en niet onevenredig voor indiener uitwerkt.

Zienswijze 1.1: termijn zienswijze.

Indiener heeft onder verwijzing naar de procedurele en inhoudelijke coördinatieplichten verzocht om het laten voortduren van de zienswijzetermijn, dan wel om een aanvullende termijn om de gronden van deze zienswijze aan te vullen.

Reactie Delfland:

In overleg met de Omgevingsdienst Den Haag (verder: ODH) als coördinerend orgaan is de besluitvorming opnieuw tegelijkertijd ter inzage gelegd. Het formele gebrek is daarmee hersteld. Het is echter ten opzichte van eventuele derden juridisch niet correct om één partij extra tijd en ruimte te geven voor het indienen van zienswijzen. Daarom heeft eenieder de mogelijkheid gekregen om tot 3 oktober 2024 zienswijzen op het ontwerpbesluit in te dienen. Overigens is indiener eerder informeel de gelegenheid gegeven om een reactie op de concept-ontwerpvergunning te geven. Bij die gelegenheid heeft de indiener aangegeven een geldigheidsduur van 23 jaar nodig te hebben en heeft nadien geen inhoudelijke punten of argumenten meer aangedragen ten aanzien van tijdelijkheid van de vergunning.

Zienswijze 3.2: afwijken aanvraag/eerdere vergunning, vs 4.1.1, onderdeel 9.

Voorschrift 4.1.1, onderdeel 9 bepaalt dat Delfland de vergunninghouder kan verplichten de werken waarvoor vergunning is verleend te wijzigen, verwijderen of verplaatsen, indien dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van beheers- of onderhoudshandelingen door of namens Delfland of anderszins in het belang van de waterstaat.

Dit voorschrift is niet opgenomen in eerdere vergunningen die aan indiener zijn verleend waarmee bijvoorbeeld de in- en uitlaatconstructie zijn gerealiseerd. Met de aanvraag die heeft geleid tot het ontwerpbesluit is enkel een koudelozing aangevraagd. Het ontwerpbesluit kan dan ook enkel daarop zien. De reeds vergunde onderdelen voor in- en uitlaat worden gebruikt voor de koudelozing. De indiener noemt als voorbeeld dat als de stroming in de grachten omgedraaid zou moeten worden, dit van invloed is op het gemaal. Daarnaast zou het wijzigen van constructies ook weer van invloed zijn op andere aspecten die geregeld worden in andere vergunningen. Het voorschrift treedt volgens de indiener dan ook ver buiten de aanvraag.

Reactie Delfland:

Het betreft hier een standaard voorschrift dat gehanteerd wordt in alle vergunningen voor medegebruik van het watersysteem. De vergunning wijzigt geen bestaande vergunningen.

De aangevraagde vergunning ziet niet op het aanbrengen en hebben van de in- en uitlaatconstructie, maar wel op het gebruik ervan. Overigens ziet de vergunning van 1996 voor de warmtelozing ook niet op het aanbrengen en hebben van deze werken en is voorsnog niet duidelijk op welke bestaande vergunning de indiener precies doet. Overigens kan Delfland vergunningen voor het hebben van werken wijzigen of intrekken. Dit voorschrift is daarvan een bevestiging. Uiteraard kan het gebruik van die bevoegdheid ook gevolgen hebben voor aspecten die geregeld moeten worden met andere vergunningen, maar dat is geen belemmering om van die bevoegdheid gebruik te maken.

Zienswijze 3.3: afwijking aanvraag/eerdere vergunning, vs 4.2.1, onderdeel 1.

Voorschrift 4.2.1.1 bepaalt dat de warmtewinning moet plaatsvinden met een doorstroomsysteem, waarbij ingenomen oppervlaktewater uitsluitend wordt afgekoeld en weer geloosd op het Verversingskanaal, zonder dat stoffen aan het water worden toegevoegd. Indiener wijst erop dat het doorstroomsysteem niet alleen gebruikt wordt voor de koude lozing (aquathermie) maar ook nog voor de bestaande warmtelozing (koelwater). Daarom verhoudt voorschrift 4.2.1.1 zich niet tot de bestaande vergunning (1996, gewijzigd 2007), voor het lozen van warmte:

WVO ARTIKEL 6 -kwaliteitsnormen-

1. Het te lozen water mag uitsluitend bestaan uit koelwater, water dat gebruikt is voor het reinigen van de zeefbanden en ketelwater.
2. Het als koelwater gebruikte oppervlaktewater mag - behalve de verhoging in temperatuur - op generlei wijze verontreinigd worden teruggevoerd naar het oppervlaktewater.

Reactie Delfland:

De vergunning voor het lozen van warmte (koelwater) van 1996, gewijzigd in 2007, wordt niet gewijzigd of ingetrokken met de onderliggende watervergunning voor aquathermie. De watervergunning ziet uitsluitend op de toepassing van aquathermie en is daarom niet strijdig met, maar aanvullend op de bestaande vergunning voor warmtelozing. In geval aquathermie wordt toegepast in de situatie dat ook sprake is van warmtelozing gelden beide vergunningen. Dan zal het water minder warm of koud worden geloosd dan in de situatie dat of alleen de koudelozing plaatsvindt of alleen de warmtelozing. De grenswaarden voor de minimum- en maximumtemperatuur zouden in die situatie minder snel worden bereikt. In dat opzicht bestaat dan geen strijdigheid tussen de vergunningen.

Zienswijze 3.4.1: afwijken aanvraag/eerdere vergunning, vs 4.2.2, onder 5.

Voorschrift 4.2.2.5 stelt dat het residu van filters niet in het oppervlaktewater mag worden geloosd. Het lozen van residu van filters/zeefbanden is vergund met de vergunning in 1996, gewijzigd 2007, voor de warmtelozing. De watervergunning wijzigt daarmee de vergunning voor warmtelozing en treedt daarmee buiten de aanvraag.

Reactie Delfland:

Door het lozen van filterresidu in oppervlaktewater kan plaatselijk vuilophoping en sediment ontstaan dat een negatief effect kan hebben op de doorstroming in de watergang. Daarom worden in vergunningen thans voorschriften opgenomen dat residu van filters niet mag worden geloosd.

In de vergunning voor de warmtelozing van 1996, gewijzigd in 2007, is het lozen van water dat gebruikt is voor het reinigen van de zeefbanden echter wel toegestaan. Dit betekent dat in die vergunning het lozen van residu nog wel is toegestaan. De vergunning voor het lozen van warmte (koelwater) van 1996, gewijzigd in 2007, wordt niet gewijzigd of ingetrokken met de watervergunning voor aquathermie.

Zodra gebruik wordt gemaakt van de vergunning voor aquathermie, eventueel nog in combinatie met het gebruik van de vergunning voor de warmtelozing, geldt het verbod om filterresidu te lozen. Immers, voor zowel de warmte- als de koude lozing wordt gebruik gemaakt van hetzelfde doorstroomsysteem met filters. In het vooroverleg voorafgaande de vergunningaanvraag, waarin het voorschrift is gecommuniceerd, is niet gebleken dat het voorschrift leidt tot problemen in de bedrijfsvoering.

Zienswijze 3.4.2: afwijken aanvraag/eerdere vergunning, vs 4.2.2, onder 6.

Voorschrift 4.2.2.6 stelt dat de vergunninghouder moet zorgen dat het innamepunt vrij blijft van (drijf)vuil en sediment. Indiener stelt dat hiermee voorbij wordt gegaan aan het feit dat gebruik wordt gemaakt van een bestaand innamepunt en dat daarmee conflict ontstaat met een bestaande vergunning voor inname van koelwater, waar een dergelijke bepaling niet in staat.

Reactie Delfland:

Ten aanzien van het innamepunt geldt ook dat zodra gebruik wordt gemaakt van de vergunning voor aquathermie het voorschrift via de watervergunning voor aquathermie geldt. Zolang alleen gebruik wordt gemaakt van de vergunning voor de warmtelozing uit 1996, gewijzigd in 2007, geldt deze bepaling niet via de vergunning, maar kan dit wel worden verlangd op grond van de zorgplicht.

Zienswijze 3.5: afwijking aanvraag/eerdere vergunning, vs 4.2.4, onderdeel 2

Voorschrift 4.2.4.2 schrijft voor dat het onttrekken van oppervlaktewater en het lozen van het ingenomen oppervlaktewater op aanzegging van Delfland moet worden aangepast, verplaatst of gestaakt op kosten van indiener, indien dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van beheer of onderhoud door of namens Delfland, of anderszins in het belang van de waterstaat. Het betreft een nieuw voorschrift terwijl de bestaande constructie van de in- en uitlaat niet wordt gewijzigd. De noodzaak van dit voorschrift is op geen enkele wijze aangetoond en zorgt ervoor dat de leveringszekerheid van de centrale, maar ook het functioneren van het circulatiegemaal in het gedrang komen. De kosten dienen niet voor indiener, maar voor rekening van Delfland te komen.

Reactie Delfland:

De aanleiding van dit voorschrift is de afhankelijkheid van het circulatiegemaal. Met het circulatiegemaal is bedoeld het circulatiegemaal op de locatie Houtrustweg 43A. De energiecentrale loost al decennialang koelwater (warmte) op het oppervlaktewater.

Vanwege waterkwaliteit kan dit binnen de randvoorwaarden van de lozingsvergunning plaatsvinden door gebruik te maken van het circulatiegemaal, dat het oppervlaktewater rondpompt in het grachtensysteem van Den Haag. In de vergunning van het circulatiegemaal is vastgelegd dat bediening onder toezicht van Delfland moet plaatsvinden, hetgeen in de praktijk bijvoorbeeld betekent dat het circulatiegemaal moet worden stopgezet op het moment dat het gemaal Drs. P.H. Schoute bij Scheveningen water uitmaakt naar zee.

Het is echter niet uitgesloten dat in de toekomst vanwege het waterbelang ingegrepen moet worden in het watersysteem, hetgeen gevolgen kan hebben voor de stromingsrichting bij het circulatiegemaal. Het kan dan nodig zijn het gemaal te wijzigen of te verwijderen, ook binnen de geldigheidsduur van de tijdelijke vergunning voor aquathermie. Gezien dit grote gevolgen kan hebben voor de bedrijfsvoering van indiener als de warmtewinning geheel afhankelijk is van aquathermie, is het belangrijk deze afhankelijkheid te vermijden en dat de aanvrager vooraf de risico's van deze afhankelijkheid weet. Het is ook in het belang van het waterbeheer om de afhankelijkheid, die met de vergunningen voor warmtelozing (koelwater) bij gasverbranding in de centrale van indiener historisch is ontstaan, niet voort te zetten met nieuwe vergunningen. Dat met eerder afgegeven vergunningen bedoelde afhankelijkheid is ontstaan, is geen reden om deze afhankelijkheid bij nieuwe vergunningen weer te moeten laten ontstaan.

De indiener maakt bezwaar tegen het voorschrift, omdat het de leveringszekerheid van warmte door aquathermie in gevaar brengt. Delfland wil juist met voorgaande motivering aangeven dat die leveringszekerheid er niet kan zijn. Het watersysteem is primair bedoeld voor waterbeheer, niet voor de energievoorziening. Overigens zou leveringszekerheid van een alternatieve energiebron geen belemmering moeten zijn om deze (aanvullend) te gebruiken. Bij andere alternatieve energiebronnen zoals wind- en zonne-energie, is evenmin sprake van leveringszekerheid.

Door met het voorschrift vooraf aan te geven dat het hebben van de vergunning voor aquathermie niet betekent dat er zekerheid is dat de warmte altijd gewonnen kan worden, wil Delfland voorkomen dat in geval er ingegrepen moet worden in het watersysteem, zodanige afhankelijkheid is van aquathermie, dat grote (maatschappelijke) problemen en financiële schade ontstaan. Delfland heeft daarom in het voorschrift ook aangegeven dat aanpassing op kosten van de vergunninghouder moet plaatsvinden.

Om duidelijker te maken dat voorschrift 4.2.4.2 gaat over het gebruik van de vergunning voor aquathermie en niet over andere vergunningen gaat, is het voorschrift tekstueel aangepast, zodat deze nu luidt:

Het gebruik van deze vergunning met bijbehorende inname en lozing van water, moet op eerste aanzegging van Delfland worden aangepast of gestaakt op kosten van de vergunninghouder, indien dit noodzakelijk is voor het uitvoeren van beheer of onderhoud door of namens Delfland, of anderszins in het belang van de waterstaat.

Zienswijze 4.2.: haalbaarheid voorschriften, vs 4.2.2, onderdeel 4.

In voorschrift 4.2.2.4 is bij de genoemde minimumtemperaturen niet duidelijk of het om maandgemiddelden, etmaalgemiddelden of daggemiddelden gaat. Omdat het in de vergunning voor warmtelozing (1996, gewijzigd 2007) zou gaan om etmaalgemiddelden, ziet indiener graag dat het in de watervergunning voor aquathermie ook om etmaalgemiddelden zou gaan.

Verder is in voorschrift 4.2.2.4 in de voetnoot aangegeven dat in de overgang tussen twee maanden nog 24 uur in de volgende maand, de minimumtemperatuur geldt van de vorige maand. Indiener zou de voorkeur hebben dit anders te formuleren, namelijk dat

de minimumtemperatuur geldt van elke tweede van de maand tot en met de eerste van de volgende maand.

Reactie Delfland:

In de vergunning voor warmtelozingen van 1996, gewijzigd in 2007, zijn de randvoorwaarden niet gesteld op basis van etmaalgemiddelden. De maximumtemperatuur van voorschrift 6.3 in die vergunning wordt getoetst met momentane metingen. In deze vergunning is ook gesteld dat het ontvangende oppervlaktewater niet warmer mag worden dan 25 graden als uurgemiddelde waarde, niet als etmaalgemiddelde. De temperaturen genoemd in voorschrift 4.2.2.4 van de watervergunning worden getoetst met momentane metingen. Gemiddelde waarden mogen uiteraard ook worden bijgehouden in de registratie.

Aangezien niet duidelijk is wat indiener met de zienswijze ten aanzien van de voetnoot beoogt, heeft het college indiener gevraagd om uitleg. Indiener heeft hierop aangegeven dat deze zienswijze met name gericht is op de leesbaarheid om misverstanden over de bedoeling van het voorschrift te voorkomen. In zowel de beschrijving in de vergunning als in de beschrijving van de zienswijze is sprake van een overgangperiode van een 24 uur.

Het college en indiener zijn het erover eens dat minimumtemperaturen gelden met inbegrip van deze overgangperiode. Voorschrift 4.2.2.4 wordt hierop aangepast met een aanvullende toelichting, gebruikmakend van door indiener aangeleverde tekst.

Zienswijze 4.3: haalbaarheid voorschriften, vs 4.2.3, onderdeel 1.

In voorschrift 4.2.3, onderdeel 1 is aangegeven dat er gemeten moet worden bij een referentiepunt buiten het invloedsgebied van de koudelozing. Indiener geeft aan dat er geen referentiepunt meer beschikbaar is en zou daarom in overleg met Delfland een nieuw referentiepunt willen vaststellen en laten opnemen in de vergunning, waarbij wordt aangegeven dat het referentiepunt gereed moet zijn bij ingebruikstelling van de warmtepomp.

Reactie Delfland:

Het bedoelde referentiepunt is voorgeschreven in de wijziging (2007) van de vergunning voor de warmtelozing (1996) en ligt zodoende al vast in een bestaande vergunning. Het referentiepunt zou ook voor de watervergunning voor aquathermie gebruikt kunnen worden.

Nu dit referentiepunt niet meer bestaat, zou zo spoedig mogelijk een alternatief referentiepunt beschikbaar moeten komen. Uiteraard gaat Delfland hierover met indiener in overleg, maar de watervergunning hoeft niet te worden aangepast. Een nieuw referentiemeetpunt is eenvoudig en snel aan te brengen.

Zienswijze 4.4: haalbaarheid voorschriften, vs 4.2.4, onderdeel 3.

Voorschrift 4.2.4.3 verplicht de vergunninghouder maatregelen te nemen om cumulatieve afkoeling te voorkomen in geval de warmtewinning plaatsvindt in de situatie dat het circulatiegemaal niet in werking is.

Ook ten aanzien van dit voorschrift is indiener gevraagd om nadere uitleg. De zienswijze van indiener is met name gelegen in het feit dat het, gezien de volumeverhoudingen in het oppervlaktewater in combinatie met de afstand van de meetpunten, erg lastig is om vast te stellen of er daadwerkelijk sprake is van cumulatieve afkoeling. Als dit niet goed te meten is, dan is het ook lastig om maatregelen te treffen om die cumulatieve afkoeling in het oppervlaktewater te voorkomen. In de praktijk zal cumulatieve afkoeling van het oppervlaktewater niet vaak voor komen, vanwege de volumeverhoudingen. Tevens kan Delfland het water spuien waar het circulatiegemaal dan voor uit gaat. Op

dat moment is er toch stroming maar geen cumulatieve afkoeling. Daarnaast zit er een probleem bij de volgordelijkheid van de bepaling. Uit deze bepaling volgt dat er eerst maatregelen genomen moeten worden, zodat cumulatie wordt voorkomen. Er kan dan echter niet goed worden gemeten of dit daadwerkelijk wordt voorkomen. De oplossing zit volgens indiener in de redactie van voorschrift 4.2.4.3.. Dit zou zo vormgegeven kunnen worden dat er bij dreigende cumulatie, maatregelen worden getroffen om dit te voorkomen. Een andere volgorde, maar inhoudelijk wel met hetzelfde doel. Het tekstvoorstel van indiener hierbij: "In geval warmtewinning plaatsvindt zonder gebruik van het circulatiegemaal, treft de vergunninghouder bij een dreigende cumulatieve afkoeling in het oppervlaktewater ten gevolge van het TEO-systeem, maatregelen om cumulatieve afkoeling in het oppervlaktewater te voorkomen."

Reactie Delfland:

In eerdergenoemde situatie dat beide gemalen (circulatiegemaal en gemaal Drs. P.H. Schoute) niet werken, zijn de mogelijkheden om warmte te onttrekken zeer beperkt binnen de randvoorwaarden van de vergunning. De vergunning houdt dus geenszins een garantie in dat de beoogde hoeveelheid energie onder alle omstandigheden uit het oppervlaktewater onttrokken kan worden.

Het college kan zich echter wel vinden in het standpunt dat indiener geen maatregelen wil treffen als (nog) geen cumulatieve afkoeling optreedt. Voorschrift 4.2.4.3 zal met inachtneming van het voorstel worden gewijzigd.

Zienswijze 4.5: haalbaarheid voorschriften, vs 4.2.5.

Voorschrift 4.2.5 vraagt de vergunninghouder een 3D modelberekening uit te voeren, om daarmee de verspreiding van de koude effecten in het oppervlaktewater nauwkeuriger in beeld te brengen. Indiener is van mening dat het al over een warmtemodellering beschikt en bekend is met de systematiek. In de aanvraag is al aangetoond dat geen hydraulische kortsluiting optreedt en daarom is het onduidelijk waarom de modelberekening wordt gevraagd. Dit had bij het beoordelen van de aanvraag gevraagd moeten worden.

Reactie Delfland:

In de overwegingen in de vergunning is kort toegelicht dat het langzamer laten draaien van het circulatiegemaal het geloosde water meer gelegenheid geeft weer op te warmen in het tien kilometer lange grachtencircuit, voordat het weer het innamepunt bereikt. Maar dat daarmee tegelijkertijd het risico bestaat dat het water de kortste route neemt van lozingspunt naar innamepunt (200 meter) waardoor er groter kans is op cumulatieve afkoeling. Om hier een optimum te vinden zijn meer gedetailleerde berekeningen nodig. De modelberekeningen zouden dan ook meer inzicht kunnen geven hoe de warmtewinning geoptimaliseerd kan worden binnen de randvoorwaarden van de vergunning.

Delfland was van mening dat genoemde berekening ook in het belang van de bedrijfsvoering zou zijn, maar ziet in de zienswijze reden om het voorschrift aan te passen, zodanig dat bedoelde berekeningen alleen gevraagd worden als in de praktijk daartoe aanleiding is. Dat is het geval als in de praktijk blijkt dat herhaaldelijk niet aan de randvoorwaarden van de vergunning wordt voldaan. Mocht er sprake zijn van een gebrek dan acht het college bij deze dat gebrek hersteld. Overigens is ook dit voorschrift in een eerder informeel stadium aan de indiener voorgelegd en heeft de indiener geen bezwaren geuit over dit voorschrift.

Het betreffende voorschrift komt naar aanleiding van de zienswijze te luiden:

4.2.5 Modelberekening

In geval in de praktijk blijkt dat herhaaldelijk niet aan de randvoorwaarden van de vergunning wordt voldaan voor wat betreft de minimumtemperaturen, moet de vergunninghouder op eerste aanzegging van Delfland driedimensionale modelberekeningen (laten) uitvoeren. Hiermee dient de menging van de thermische pluim bij het lozingspunt en vervolgens de verspreiding op grotere afstand in beeld te worden gebracht. In het bijzonder dient met de modelberekening het risico op hydraulische en thermische kortsluiting tussen lozingspunt en inlaat in beeld te worden gebracht en de relatie van dit risico met de werking (het debiet) van het circulatiegemaal op de locatie Houtrustweg 43A. De berekeningsresultaten worden met Delfland gedeeld binnen zes maanden na de aanzegging, in de vorm van een rapportage met toelichting van rekenmethodiek, de invoergegevens en de conclusies.

Zienswijze 5: dictum

Indiener is van mening dat het college bij 5, onder b, van het besluit niet kan besluiten om de vergunning te verlenen voor een periode van 23 jaar en voor het overige te weigeren.

Reactie Delfland:

Het college kan zich in deze zienswijze vinden en zal de tekst bij 5, onder b, van het besluit wijzigen in: 'de aangevraagde vergunning te verlenen voor een periode van 23 jaar met inachtneming van de overwegingen onder hoofdstuk 3 en onder verbinding van de voorschriften onder hoofdstuk 4.'

Toelichting bij watervergunningen en wijzigingsbesluiten**Uitleg over de procedure**

Besluiten (zoals watervergunningen en wijzigingsbesluiten) kunnen worden voorbereid met twee verschillende procedures. Een standaardprocedure of een uitgebreide procedure. In het besluit is vermeld met welke procedure het besluit tot stand is gekomen. Er zijn een aantal verschillen:

Standaardprocedure (met bezwaarmogelijkheid)

zoals beschreven in titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht

1. Wij plaatsen een kennisgeving van het besluit op www.overheid.nl.
2. Gedurende 6 weken vanaf de dag na verzending van de vergunning aan de vergunninghouder kan een belanghebbende een bezwaar indienen, gericht aan de Bezwaarschriftencommissie Delfland. Dit kan per post of per e-mail. Een digitaal ingediend bezwaarschrift moet, net als een per post ingediend bezwaarschrift, een handtekening bevatten.
3. De onafhankelijke bezwaarschriftencommissie behandelt de bezwaren, organiseert in bepaalde gevallen een hoorzitting en geeft vervolgens een advies aan Delfland.
4. Delfland neemt een "beslissing op bezwaar" naar aanleiding van dit advies. Bent u het niet eens met de beslissing, dan kunt u bij de rechtbank beroep aantekenen.

Voorlopige voorziening aanvragen

Een bezwaar heeft geen opschortende werking: dat wil zeggen dat de vergunninghouder gewoon mag beginnen met uitvoering. Als u dat wilt voorkomen, kunt u naast een bezwaar ook een verzoek indienen om een voorlopige voorziening. Daarmee vraagt u een voorlopige beslissing van de rechter als u een spoedeisend belang hebt. Het aanvragen van een voorlopige voorziening is een aparte procedure. Op <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht> leest u hoe u een voorlopige voorziening kunt aanvragen.

Uitgebreide procedure (met zienswijze en beroepmogelijkheid)

zoals beschreven in afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht

1. Wij leggen het ontwerp van het besluit gedurende zes weken ter inzage op ons kantoor in Delft en wij plaatsen een kennisgeving op www.overheid.nl
2. Gedurende 6 weken met ingang van de dag waarop het ontwerp ter inzage is gelegd kan een belanghebbende een zienswijze indienen.
3. Delfland verzamelt de zienswijzen en maakt een beantwoording. Een zienswijze kan aanleiding geven om het besluit te veranderen, waardoor het definitieve besluit anders kan zijn dan het ontwerp.
4. Wij leggen het definitieve besluit gedurende zes weken ter inzage op ons kantoor in Delft en wij plaatsen een kennisgeving op www.overheid.nl
5. Gedurende 6 weken kan de indiener van een zienswijze bij de rechtbank beroep aantekenen tegen het definitieve besluit.

Een zienswijze is vormvrij, maar voor een vlotte afhandeling vragen wij u te mailen naar loket@hhdelfland.nl.

Voorlopige voorziening aanvragen

Een beroep heeft geen opschortende werking: dat wil zeggen dat de vergunninghouder gewoon mag beginnen met uitvoering. Als u dat wilt voorkomen, kunt u naast een beroep ook een verzoek indienen om een voorlopige voorziening. Daarmee vraagt u een voorlopige beslissing van de rechter als u een spoedeisend belang hebt. Het aanvragen van een voorlopige voorziening is een aparte procedure. Op <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht> leest u hoe u een voorlopige voorziening kunt aanvragen.

Privacy

Bij de kennisgevingen op www.overheid.nl maken wij persoonsgegevens van natuurlijke personen niet bekend. Zo beschermen wij uw privacy.

Toezicht en handhaving

Delfland houdt toezicht op de manier waarop vergunde activiteiten worden uitgevoerd. Als bij een controle blijkt dat voorschriften van het besluit niet worden nageleefd, kunnen wij overgaan tot handhaven.

Onderhoud

De Legger van Delfland is een kaart waarop de locatie en de afmetingen van waterstaatswerken zijn vastgelegd. Ook staat in de Legger wie onderhoudsplichtig is van bijvoorbeeld een watergang of een stuw. In de keur staat wat die onderhoudsplicht inhoudt. Beide documenten zijn te vinden op onze website. Soms is het wenselijk om andere afspraken over het onderhoud te maken dan in de Keur of de Legger staan. In dat geval worden er voorschriften over onderhoud in de vergunning opgenomen.

Leges

Voor het behandelen van een aanvraag voor een vergunning (of wijziging hiervan) moet de aanvrager dan wel degene namens wie de vergunning of de wijziging hiervan is aangevraagd betalen. Ook wanneer de vergunning niet wordt verleend. De Regionale Belasting Groep verstuurt hiervoor de rekening. Moet deze naar een andere partij dan de aanvrager, dan moet dit in de oorspronkelijke aanvraag zijn aangegeven. Hoe hoog de leges zijn, kunt u nalezen in de Legesverordening die te vinden is op www.hhdelfland.nl.

Andere vergunningplichten

Naast deze vergunning kan ook een vergunning- of meldplicht gelden op grond van andere regelgeving. Het kan zijn dat u voor de werkzaamheden bijvoorbeeld ook een omgevingsvergunning voor bouwwerkzaamheden van de gemeente nodig heeft. Voor meer informatie hierover kunt u kijken op www.omgevingsloket.nl.

Besluit bodemkwaliteit

Voor het toepassen van steenachtige bouwstoffen, grond en baggerspecie in oppervlaktewater gelden de regels van het Besluit bodemkwaliteit. Het Besluit bevat de kwaliteitseisen waaraan de bouwstoffen, grond en baggerspecie moeten voldoen. Het Besluit geeft ook aan wanneer een melding moet worden gedaan.

Eigendom van objecten en percelen

Met een watervergunning heeft u nog geen privaatrechtelijke toestemming om percelen van anderen te gebruiken of te betreden.

Wij raden u daarom aan tijdig toestemming van de eigenaar te verkrijgen, bij voorkeur schriftelijk en in een vroeg stadium. Hiermee voorkomt u mogelijk allerlei problemen bij de uitvoering.

Dit alles speelt ook als Delfland eigenaar of rechthebbende is. Ook dan heeft u met een watervergunning nog niet de nodige privaatrechtelijke toestemming van Delfland. Indien dat voor uw activiteiten nodig is, vragen wij u om contact op te nemen met Delfland, Afdeling Bestuurlijk en Juridische Zaken t.a.v. team Vastgoed (015) 260 81 08 of loket@hhdelfland.nl.

Visrechthebbenden

In geval van het vangen en/of overzetten van vis moet ook toestemming worden gevraagd aan de visrechthebbende. Hiervoor kunt u terecht bij de eigenaar van de gronden of huurder(s) van het visrecht.

Wijziging van het besluit

De aanvrager en de vergunninghouder kunnen een verzoek indienen om het besluit te wijzigen. Dit verzoek doorloopt meestal dezelfde procedure als het oorspronkelijke besluit. Houdt u dus rekening met deze extra doorlooptijd voordat u begint met de werkzaamheden. Ook voor een wijzigingsbesluit worden leges in rekening gebracht.

Rechtsovergang

De vergunning geldt voor de vergunninghouder en diens rechtsovervolgers. Deze moeten de overgang binnen vier weken na rechtsovervolging schriftelijk melden bij Delfland via loket@hhdelfland.nl.

Contact

U kunt contact met ons opnemen via:

- telefoon: (015) 260 81 08 dit is het Klant Contact Centrum
- e-mail: loket@hhdelfland.nl
- website: www.hhdelfland.nl
- post: Hoogheemraadschap van Delfland, Postbus 3061, 2601 DB Delft

Vermeldt u altijd bij het onderwerp om welk zaaknummer het gaat en of het om bijvoorbeeld een zienswijze gaat.